

Формування проєктної культури майбутніх педагогів під час фахової підготовки в закладах вищої освіти

Бахмат Наталія Валеріївна¹

Опубліковано	Секція	УДК
27.03.2024	Освіта/Педагогіка	378.147.41:37.016.4: 37.018.43(043.3)

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.10886066>

Ліцензовано за умовами Creative Commons BY 4.0 International license

Анотація. Формування проєктної культури майбутніх педагогів у закладах вищої освіти є важливим аспектом їхньої професійної підготовки.

У сучасному освітньому середовищі, яке невпинно розвивається, роль педагогів виходить за межі передачі знань і передбачає розвиток критичного мислення, вміння розв'язувати проблеми та застосовувати інновації серед здобувачів освіти. Проєктний підхід надає майбутнім освітянам основні навички й способи мислення, необхідні для забезпечення різнобічних освітніх потреб здобувачів освіти у XXI столітті.

Результати дослідження вказують на те, що інтеграція проєктного навчання в програми підготовки педагогів підвищує здатність майбутніх фахівців розробляти цікаві навчальні програми, ефективно співпрацювати й адаптуватися до освітніх викликів, що виникають у зв'язку зі змінами. До того ж це сприяє кращому розумінню педагогічних принципів і розвитку рефлексивних практик у майбутніх педагогів.

Формування проєктної культури майбутніх педагогів має важливе значення для підготовки їх до успішної роботи в умовах сучасного освітнього середовища. Акцентуючи увагу на експериментальному навчанні, співпраці й інноваціях, заклади освіти дають майбутнім педагогам змогу навчатися впродовж усього життя і стати ініціаторами позитивних змін у ЗЗСО та організаціях.

Методика формування проєктної культури майбутніх педагогів у закладах вищої освіти є складним і багатограним процесом, що поєднує теорію і практику, технологію і співпрацю, а також відповідність реальним умовам життя. Залучаючи майбутніх педагогів до проєктного навчання, вони оволодівають навичками, установками та знаннями, необхідними для успішної роботи в умовах освітнього середовища, що постійно розвивається, і відбуваються суттєві зміни в навчанні та житті здобувачів освіти.

Надалі закладам вищої освіти необхідно продовжувати надавати пріоритет інтеграції проєктних підходів у навчальні програми підготовки майбутніх освітян. Для цього необхідно постійно підвищувати кваліфікацію викладачів, використовувати технології, що сприятиме створенню спільних проєктів і налаштуванню співпраці з ЗЗСО та іншими зацікавленими сторонами для збагачення практичного досвіду майбутніх педагогів. Дослідження також мають бути спрямовані на виявлення

---

¹ доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії та методики початкової освіти, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, м. Кам'янець-Подільський, Україна, bahmat.nataliya@kpnpu.edu.ua, <https://orcid.org/0000-0001-6248-8468>

найкращих практик та оцінку довгострокового впливу проєктного навчання на ефективність роботи вчителів і результати навчання здобувачів освіти.

Ключові слова: проєктна культура, проєктна діяльність, педагогічне проєктування, умови, цифрове освітнє середовище.

Formation of the project culture of future teachers in the process of professional training in institutions of higher education

Annotation. The formation of project culture among future educators in higher education institutions is an essential aspect of their professional training. In the modern educational environment, which is constantly evolving, the role of educators extends beyond knowledge transmission and encompasses the development of critical thinking, problem-solving skills, and the application of innovations among students. The project-based approach equips future educators with fundamental skills and modes of thinking necessary to meet the diverse educational needs of students in the 21st century.

Research findings indicate that integrating project-based learning into teacher preparation programs enhances the ability of future professionals to develop engaging educational programs, collaborate effectively, and adapt to educational challenges arising from changes. Moreover, it contributes to a better understanding of pedagogical principles and the development of reflective practices among future educators.

The formation of project culture among future educators is of significant importance in preparing them for successful work in the modern educational environment. By emphasizing experiential learning, collaboration, and innovation, educational institutions provide future educators with opportunities for lifelong learning and enable them to become agents of positive change in schools and communities.

The methodology of forming project culture among future educators in higher education institutions is a complex and multifaceted process that combines theory and practice, technology and collaboration, as well as alignment with real-life conditions. By engaging future educators in authentic project-based learning, it equips them with the skills, attitudes, and knowledge necessary for successful work in the constantly evolving educational environment and for making significant changes in the education and lives of their students.

Furthermore, higher education institutions need to continue prioritizing the integration of project-based approaches into teacher training programs. This requires ongoing professional development for instructors, leveraging technology to facilitate collaborative projects, and fostering partnerships with schools and other stakeholders to enrich the practical experience of future educators. Research efforts should also focus on identifying best practices and assessing the long-term impact of project-based learning on teacher effectiveness and student outcomes.

Keywords: project culture, project-based learning, educational design, conditions, digital learning environment.

Вступ

В сучасному освітньому просторі неможливо переоцінити важливість формування проєктної культури майбутніх педагогів. В умовах швидкого розвитку технологій та еволюції педагогічних практик передбачається, що освітяни повинні брати участь в інноваційних та спільних проєктах для задоволення різнопланових освітніх потреб здобувачів освіти. Розвиток проєктної культури дає майбутнім педагогам змогу адаптуватися відповідно до освітніх парадигм, що постійно оновлюються, сприяти особистісно-орієнтованому навчанню, розвивати творчість і критичне мислення

здобувачів освіти. До того ж це відповідає глобальним цілям, а саме підвищує якість освіти, сприяє навчанню впродовж життя та підготовці здобувачів освіти до сприйняття сучасних викликів XXI століття. Тому формування проєктної культури майбутніх педагогів є вкрай необхідним для розвитку педагогічної освіти та загального покращення освітніх результатів.

Формування проєктної культури майбутніх педагогів під час їхньої професійної підготовки у ЗВО продовжує залишатися критично важливим завданням. Воно передбачає формування в них необхідних навичок, ставлень і знань для ефективного планування, виконання та рефлексії освітніх проєктів у різноманітних умовах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Формування проєктної культури майбутніх педагогів у ЗВО є важливим аспектом їхньої професійної підготовки.

Формування проєктної культури майбутніх педагогів ґрунтується на різних теоретичних засадах. До них належать соціокультурні теорії, конструктивізм і теорії експериментального навчання. Соціокультурні теорії наголошують на ролі соціальних взаємодій і культурних контекстів для розуміння і практик індивідів. Конструктивізм підкреслює активну роль здобувачів освіти у конструюванні своїх знань через осмислений досвід, тоді як теорії експериментального навчання наголошують на важливості практичного досвіду в навчанні [1, с. 19].

Проблемам формування проєктної культури в майбутніх педагогів присвячено праці цілої низки вітчизняних науковців. Зокрема, у деяких наукових працях досліджено педагогічні підходи й навчальні стратегії, які сприяють проєктному навчанню (ПН) у програмах підготовки учителів [2, с. 485]. Інші досліджують роль технологій у сприянні спільній роботі над проєктами серед майбутніх педагогів. Окрім того, вченими досліджується вплив контекстуальних чинників, таких як інституційна культура, розробка навчальних програм і підтримка викладачів на розвиток проєктної культури серед майбутніх педагогів [3, с. 74].

Проте, незважаючи на досягнення в цій галузі, залишається кілька невирішених питань. По-перше, є потреба в подальших дослідженнях для вивчення ефективності різних педагогічних моделей і навчальних стратегій у формуванні проєктної культури майбутніх педагогів [4, с. 123]. Також потребують дослідження, спрямовані на вивчення довгострокового впливу досвіду проєктного навчання на професійну ідентичність і практику майбутніх фахівців у галузі освіти. Також є розбіжність у розумінні того, як культурні та контекстуальні чинники впливають на формування проєктної культури в різних освітніх середовищах. Зрештою, інтеграція проєктних підходів у наявні навчальні програми підготовки вчителів та виклики, пов'язані з їх упровадженням, потребують більшої уваги [5, с. 61].

Наукові дослідження мають бути спрямовані на вирішення цих актуальних питань через міждисциплінарну співпрацю, методологічні інновації та довготривалі спостереження за розвитком проєктної культури майбутніх педагогів. До того ж порівняльні дослідження в різних культурних та інституційних ситуаціях можуть забезпечити важливу інформацію про можливість перенесення й адаптації проєктних підходів у професійній підготовці вчителів.

Мета статті – розкрити роль і значення проєктної культури майбутніх педагогів у закладах вищої освіти, визначити умови формування проєктної культури, дослідити можливості проєктування цифрового освітнього середовища у процесі її формування.

Завдання статті – розглянути можливості впливу програм підготовки педагогів на ефективне інтегрування методики проєктного навчання в освітній процес, практику співпраці та рефлексивні техніки для забезпечення розвитку майбутніх освітян, які володіють ґрунтовним розумінням змісту проєктної педагогіки та її важливості в сучасному освітньому середовищі.

Результати

Поняття проєктної культури педагога охоплює комплексний підхід, який практикують вчителі застосовують до планування, виконання й оцінювання проєктів у своїй педагогічній практиці. Вона уособлює спосіб мислення, що сприяє інноваціям, співпраці та навчанню, орієнтованому на здобувача освіти. По суті, проєктна культура педагога передбачає важливість інтеграції методології проєктного навчання в освітній процес для підвищення зацікавленості здобувачів освіти, розвитку критичного мислення, навичок розв'язання проблем і загальної академічної успішності.

Центральним у концепції проєктної культури педагога є визнання того, що освіта – це не просто передача змісту, а, ймовірно, сприяння осмисленому навчанню, яке дає здобувачам освіти змогу стати активними учасниками власне освітнього процесу. У цьому контексті проєкти для здобувачів освіти є способом дослідження реальних проблем, застосування теоретичних знань на практиці та розвитку кращого розуміння контенту навчальної дисципліни.

Педагоги, які використовують проєктний підхід, визнають цінність розробки актуальних проєктів, що відповідають як стандартам навчальної програми, так і інтересам та здібностям здобувачів освіти. Вони розуміють, що проєкти мають бути складними, але водночас доступними для виконання, дозволяючи здобувачам освіти розширювати свої інтелектуальні межі, і водночас надаючи необхідну підтримку та підґрунтя для успіху.

Проєктна культура педагога наголошує на важливості створення середовища для спільного навчання, де учасники працюють у командах, обмінюючись ідеями, навичками й ресурсами для досягнення спільних цілей. Завдяки спільним проєктам здобувачі освіти набувають цінних міжособистісних навичок, таких як комунікація, робота в команді та вирішення конфліктів, важливих для успіху як в академічному, так і в професійному середовищі [6, с. 9].

Окрім сприяння навчанню і залученню здобувачів вищої освіти, проєктна культура викладача також підкреслює роль рефлексії та оцінювання в освітньому процесі. Педагоги заохочують їх критично осмислювати свій проєктний досвід, визначати сильні сторони та сфери для вдосконалення, а також ставити цілі для подальшого навчання. У разі залучення до такої рефлексивної практики здобувачі вищої освіти розвивають метакогнітивні навички та стають більш самокерованими під час навчання.

До того ж, проєктна культура педагога виходить за межі закладу освіти, що сприяє налагодженню зв'язків між учнями, вчителями, батьками та суспільством загалом. Учителі співпрацюють із громадськими партнерами, експертами та наставниками для збагачення проєктного досвіду та надання здобувачам освіти реальні перспективи та можливості для автентичного навчання.

Теоретичні аспекти формування проєктної культури майбутніх педагогів полягають у багатоаспектному аналізі педагогічних принципів, психологічних засад та освітніх методик, спрямованих на формування мислення, сприятливого для проєктного навчання та інноваційної діяльності в межах педагогічної професії. За своєю суттю, поняття проєктної культури відображає цілісний підхід до освіти, який надає пріоритет колективному розв'язанню проблем, критичному мисленню і креативності як здобувачів освіти, так і викладачів [6, с. 13].

Проєктна культура у галузі педагогічної освіти ґрунтується на декількох фундаментальних засадах. По-перше, вона охоплює розуміння того, що навчання – це активний, дієвий процес, якому найкраще сприяє практична, експериментальна діяльність, а не пасивне сприйняття інформації. Завдяки участі в реальних проєктах майбутні педагоги не лише отримують знання з конкретних навчальних дисциплін, а й

розвивають такі навички, як комунікація, робота в команді та здатність до адаптації, що є необхідними для досягнення успіху в різноманітних сферах.

Розвиток проєктної культури сприяє формуванню в майбутніх педагогів мислення, спрямованого на розвиток, допомагаючи їм сприймати виклики як можливості для навчання та інновацій, а не як перешкоди, які потрібно долати. Така зміна мислення має ключове значення в освітньому середовищі, що невпинно змінюється, де педагоги повинні постійно пристосовувати свою практику до різнобічних потреб здобувачів освіти і використовувати нові технології та педагогічні підходи.

З психологічної точки зору, формування проєктної культури ґрунтується на принципах конструктивізму та соціокультурної взаємодії, які наголошують на ролі соціальної активності, співпраці та практичних навичок у формуванні знань. Беручи участь у спільних проєктах, майбутні освітяни не лише поглиблюють своє розуміння академічного змісту, а й формують почуття відповідальності й активності за своє навчання, що дає їм змогу стати проактивними суб'єктами змін у своїх навчальних закладах і місцевих громадах [7, с. 71].

Проєктна культура сприяє впровадженню особистісно-орієнтованого підходу до навчання, згідно з яким здобувачі освіти беруть активну участь у постановці цілей, плануванні діяльності й оцінюванні власного прогресу. Цей перехід від педагогіки, орієнтованої на вчителя, до педагогіки, орієнтованої на учня, відповідає сучасним теоріям навчання та мотивації, які акцентують увагу на важливості автономії, компетентності та спорідненості у формуванні внутрішньої мотивації та довготривалої взаємодії.

Окрім педагогічних і психологічних аспектів, формування проєктної культури в програмах підготовки освітян передбачає і критичний аналіз організаційних структур, розробку навчальних програм і практик оцінювання. Ефективне впровадження проєктного навчання вимагає не лише сприятливої інституційної культури, а й можливостей для постійного професійного розвитку педагогів з метою підвищення їхньої педагогічної майстерності й інтеграції проєктних підходів у їхню викладацьку практику [8, с. 122].

Аналіз сучасного стану формування проєктної культури ЗВО вказує на складну систему, що формується під впливом різних чинників. Проєктна культура, що розглядається як сукупність цінностей, установок і моделей поведінки, які сприяють ефективному управлінню проєктами та співпраці, має визначальне значення для підготовки здобувачів освіти до сучасного професійного середовища, яке є досить складним, мінливим і міждисциплінарним за своїм характером. Проте, рівень ефективності, з яким заклади вищої освіти успішно впроваджують проєктну культуру серед своїх студентів, суттєво відрізняється.

Важливим аспектом, що впливає на формування проєктної культури, є розробка навчальних програм і впровадження педагогічних підходів, які застосовують заклади освіти. В той час, як деякі університети широко впроваджують проєктно-орієнтоване навчання (ПОН) у свої програми, інші все ще можуть значною мірою використовувати традиційні методи викладання. Заклади, які надають пріоритет проєктному навчанню, як правило, забезпечують здобувачів освіти практичним досвідом, дозволяючи їм працювати над реальними проєктами, взаємодіяти з колегами та розвивати навички розв'язання проблем, необхідні для управління проєктами. І навпаки, заклади, які не приділяють належної уваги навчанню впродовж усього життя, зіштовхуються з проблемами у формуванні у здобувачів освіти необхідного проєктного мислення.

Активність і досвід викладачів відіграють вирішальну роль у формуванні проєктної культури у ЗВО. Науково-педагогічні працівники, які обізнані з методологією управління проєктами та мають практичний досвід управління ними, можуть успішно

передавати цінні знання та навички своїм студентам. До того ж викладачі, які допомагають здобувачам освіти у проектній діяльності, роблять значний внесок у розвиток проектної культури, наставляючи їх і спрямовуючи в потрібному напрямку. Проте, можуть виникати проблеми, коли викладачам бракує необхідної підготовки чи ресурсів для впровадження проектного підходу у практику власної діяльності [8, с. 120; 9, с. 57].

Інституційна підтримка та ресурси, що виділяються на формування проектної культури, значною мірою впливають на її розвиток. Університети, що інвестують у спеціальні лабораторії з управління проектами, надають доступ до відповідних програмних інструментів і пропонують можливості фінансування студентських проектів, створюють середовище, сприятливе для розвитку проектної культури. Так само партнерство з галузевими організаціями й спільнотами випускників можуть запропонувати здобувачам вищої освіти можливість отримати цінні знання та налагодити зв'язки, що покращить їхнє розуміння реальної проектної діяльності. І навпаки, заклади з обмеженими ресурсами можуть мати проблеми з наданням студентам належної підтримки та можливостей долучитися до повноцінної проектної роботи.

У формуванні проектної культури не слід забувати про роль позакласних заходів і студентських організацій. Студентські ініціативи, такі як хакатони, конкурси дизайну та клуби підприємництва, пропонують здобувачам освіти платформи для застосування своїх навичок на практиці, співпраці з однолітками з різним досвідом і демонстрації лідерських здібностей. Участь у таких заходах не лише посилює навчання в класі, а й сприяє формуванню почуття спільноти та взаєморозумінню між студентами, які мають однакові інтереси в управлінні проектами й інноваційній діяльності [9, с. 58].

Загальна організаційна культура у ЗВО впливає на прийняття та просування проектної культури. Заклади, які надають пріоритет інноваціям, співпраці та міждисциплінарним підходам, з більшою ймовірністю приймуть проектне навчання як основу своєї освітньої стратегії. І навпаки, заклади, орієнтовані на традиційні структури та бюрократичні процеси, досить часто зіштовхуються з опором змінам і намагаються пристосуватися до нових тенденцій в освіті з управління проектами.

Оцінюючи ефективність формування проектної культури майбутніх педагогів у ЗВО, необхідно враховувати еволюцію потреб сучасної робочої сили та галузеві тенденції. Зважаючи на підвищення уваги до співпраці, інновацій і гнучкості на сучасних робочих місцях, випускники з розвиненими навичками управління проектами та мисленням, орієнтованим на співпрацю, користуються високим попитом серед роботодавців. Тому ЗВО повинні постійно адаптувати свої підходи, щоби відповідати потребам галузі та формувати у здобувачів вищої освіти компетентності, необхідні для досягнення успіху в кар'єрному зростанні.

Одним із перспективних напрямів формування проектної культури є інтеграція технологій в освітні практики. Цифрові інструменти та платформи дають змогу оптимізувати процеси управління проектами, полегшити дистанційну співпрацю та забезпечити зворотній зв'язок зі здобувачами освіти в режимі реального часу. Симуляції віртуальної реальності, програмне забезпечення для управління проектами онлайн і цифрові платформи для співпраці дають змогу здобувачам освіти моделювати реальні проектні сценарії, працювати з однолітками з різних країн і здобувати практичний досвід управління проектами у віртуальному середовищі. Використовуючи технології, заклади освіти можуть підвищити ефективність і доступність проектних навчальних ініціатив, у такий спосіб сприяючи розвитку більш активного й захопливого освітнього процесу для здобувачів вищої освіти [10, с. 160].

До того ж розвиток культури безперервного навчання та професійного розвитку серед викладачів має важливе значення для популяризації проектної культури у ЗВО. Надання викладачам можливостей для навчання, семінарів і взаємного наставництва в галузі педагогіки управління проектами дає змогу їм бути розуміти кращі практики, впроваджувати інноваційні методи викладання та ефективно керувати здобувачами вищої освіти в їхніх проектних ініціативах. А заохочення викладачів до участі в дослідницькій і науковій діяльності, пов'язаній з навчанням управління проектами, сприяє поглибленню знань у цій галузі та підвищенню якості навчальних ініціатив, заснованих на проектному навчанні.

Співпраця й обмін знаннями між закладами освіти теж є перспективним для формування проектної культури в більш ширших масштабах. Створення мереж, консорціумів або спільних партнерств між університетами дає змогу обмінюватися ідеями, ресурсами та найкращими практиками в навчанні управління проектами. Спільні ініціативи, такі як міждисциплінарні проектні команди, міжінституційні дослідницькі проекти або спільні програми стажування, дають змогу здобувачам вищої освіти ознайомитися з різними підходами, працювати над складними проектами та розвивати навички міжкультурної комунікації. Сприяючи співпраці між інституціями, учасники можуть використовувати колективний досвід і ресурси для підвищення якості та результативності зусиль з формування проектної культури в системі вищої освіти [10, с. 159].

Методика формування проектної культури майбутніх педагогів у ЗВО є багатограним і складним процесом, спрямованим на формування в майбутніх педагогів необхідних навичок, ставлень і знань для ефективного застосування проектних методів навчання та викладання. Проектна культура охоплює низку компетентностей, включаючи співпрацю, критичне мислення, розв'язання проблем, комунікацію і творчість, необхідні для досягнення успіху в сучасному освітньому просторі [10, с. 162].

Основою цієї методології є усвідомлення трансформаційного потенціалу проектного навчання як педагогічного підходу, що сприяє ґрунтовному розумінню, самостійності здобувачів освіти та застосуванню знань у реальному світі. Завдяки участі в проектах майбутні педагоги не лише розвивають свої знання з навчальної дисципліни, а й виховують у собі здатність проектувати та сприяти осмисленому навчанню своїх учнів.

Методологія передбачає акцент на теоретичних засадах, які надають майбутнім педагогам усебічне розуміння принципів і переваг проектного підходу до навчання. Сюди входить вивчення відповідних освітніх теорій, таких як конструктивізм й експериментальне навчання, які є підґрунтям для прийняття проектного підходу.

Базуючись на цій теоретичній основі, методологія поєднує практичний досвід, який дає змогу майбутнім фахівцям самостійно брати активну участь у навчанні, заснованому на використанні методу проектів. Зокрема, це може включати виконання спільних проектів у межах програм педагогічної освіти, де вони можуть на власному досвіді відчувати особливості роботи проектних команд, ітеративну природу проектної роботи, а також виклики та переваги проектного дослідження.

Невід'ємною частиною методики є створення сприятливого освітнього середовища, яке заохочує до ризику, експериментів і рефлексії. Майбутні педагоги прагнуть прийняти неоднозначність і невизначеність, визнаючи їх невід'ємними аспектами справжньої проектної роботи. Їм пропонують можливість брати участь у змістовному діалозі з колегами та наставниками, обмінюючись думками, відшуковуючи зворотного зв'язку та вдосконалюючи свою практику.

Ключовим елементом методики є інтеграція технологій як засобу проектного навчання. Майбутні педагоги знайомляться з різноманітними цифровими

інструментами та платформами, які підтримують спільну роботу, дослідження, представлення та рефлексію. Вони вчать використовувати технології для підвищення ефективності та результативності своїх проєктів, а також критично оцінювати етичні та соціальні наслідки використання технологій в освіті [11, с. 224].

Ще одним ключовим аспектом методології є акцент на міждисциплінарній співпраці та зв'язках з реальним світом. Майбутнім педагогам рекомендовано вивчати, як можна розробляти проєкти для розв'язання реальних проблем чи питань, спираючись на знання з різних навчальних дисциплін і залучаючи зацікавлені сторони поза межами закладу освіти. Це передбачає співпрацю з громадськими організаціями, бізнесом чи іншими закладами освіти, що дає змогу здобувачам вищої освіти застосовувати свої знання у важливих сферах і здійснювати позитивно впливати на свою роботу.

Оцінювання є невід'ємним компонентом методики, з акцентом на автентичні, засновані на результатах показники, що відповідають цілям навчання, заснованого на методі проєктів. Майбутнім педагогам пропонують розробляти стратегії оцінювання, які враховують складність проєктної роботи, включаючи такі процеси, як планування, співпрацю і рефлексію, а також результати – набуття знань, розвиток навичок, формування проєктної компетентності та результативність.

Одним із важливих принципів цієї методики є акцентування на міждисциплінарній співпраці та зв'язках із реальним життям. Майбутнім педагогам рекомендується вивчати, як можна створювати проєкти для розв'язання реальних проблем або запитань, використовуючи знання з різних галузей та залучати зацікавлені сторони поза межами закладу освіти. Тут слід мати на увазі співпрацю з громадськими організаціями, бізнесом та іншими закладами освітніми, що надає здобувачам вищої освіти можливість застосовувати сформовану компетентність у ключових галузях і позитивно впливати на свої організації.

Методика наголошує на важливості безперервного професійного розвитку та навчання впродовж усього життя для майбутніх освітян. Вона формує мислення, спрямоване на розвиток, заохочуючи бачити у викликах можливості для зростання та вдосконалення. Майбутні педагоги заохочуються до постійної рефлексії та самооцінки, визначення сфер для розвитку та пошуку можливостей для подальшого навчання і набуття навичок.

Вона також ураховує важливість лідерства у формуванні культури проєктного навчання в закладах освіти. Майбутні педагоги прагнуть брати на себе лідерські ролі, виступаючи за інтеграцію проєктного підходу в розробку навчальних планів, педагогічну практику й інституційну політику. Виступаючи в ролі провідників проєктного навчання, майбутні педагоги можуть заохочувати своїх колег і сприяти розвитку культури інновацій і вдосконалення освітнього процесу.

До того ж означена методика сприяє цілісному підходу до розвитку педагогів, визнаючи, що формування проєктної культури виходить за межі формальних програм педагогічної освіти. Вона заохочує майбутніх освітян долучатися до професійних навчальних спільнот, як онлайн, так і офлайн, де вони можуть ділитися ресурсами, обмінюватися ідеями та співпрацювати з освітянами з різним досвідом.

Додатково методика акцентує увагу на важливості досліджень і наукових розробок у розвитку проєктного навчання. Майбутні педагоги залучаються до пошукової та дослідницької роботи, вивчаючи питання, пов'язані з ефективністю проєктного підходу, його впливом на результати навчання учнів і чинниками, що сприяють успішному впровадженню проєктів. Роблячи свій внесок у розвиток знань про проєктне навчання, майбутні педагоги можуть інформувати та формувати освітню практику як на місцевому, так і на глобальному рівнях [10, с. 161; 11, с. 223].

Формування проектної культури майбутніх педагогічних працівників під час фахової підготовки є багатоаспектним й актуальним напрямом наукових досліджень у галузі освіти. Проектна культура охоплює сукупність цінностей, установок, навичок і знань, необхідних для ефективної проектної діяльності, яка все частіше розглядається як важливий компонент сучасної педагогічної практики. Розуміння того, як розвивати цю культуру в майбутніх педагогів, має важливе значення для підготовки їх до задоволення вимог освітнього середовища, що постійно підвищуються.

Процес формування проектної культури майбутніх освітян уключає в себе різні чинники, зокрема, впровадження педагогічних підходів, розробку навчальних програм, реалізацію методів навчання та створення освітнього середовища. Експериментальні дослідження в цій галузі спрямовані на вивчення ефективності різних стратегій та інтервенцій у формуванні проектної культури та підвищенні професійної компетентності майбутніх педагогів.

Одним із ключових напрямів експериментальних досліджень у цій галузі є розробка та впровадження заходів, спрямованих на популяризацію проектного навчання та розвиток пов'язаних із ним навичок і ставлень. Такі заходи можуть передбачати впровадження проектної діяльності в програми підготовки майбутніх учителів, навчання та підтримку педагогів у впровадженні проектних підходів у їхню викладацьку практику або створення середовища для спільного навчання, в якому зосереджується увага на командній роботі, розв'язанню проблем й інноваціях.

Дослідження можуть уключати різноманітні методи й техніки для оцінки впливу цих заходів на формування проектної культури майбутніх педагогів. Кількісні методи, такі як опитування та попереднє і наступне оцінювання, можна використовувати для визначення змін у ставленні, переконаннях і компетентностях, пов'язаних з використанням методу проектів. Якісні методи, такі як інтерв'ю, фокус-групи та спостереження в аудиторії, можуть забезпечити краще розуміння досвіду та переконань майбутніх педагогів, а також ефективності різних стратегій викладання [12, с. 200].

Наукові дослідження в цій галузі також мають вивчати роль контекстуальних чинників, таких як інституціональна політика, ресурси та культура, у формуванні проектної культури майбутніх педагогів. Розуміння того, як ці контекстуальні чинники впливають на реалізацію та результати інтервенцій, може сприяти розробці більш ефективних стратегій інтеграції проектного навчання в програми підготовки вчителів.

Результати досліджень із формування проектної культури майбутніх педагогів мають важливе значення для освітньої практики та політики. Визначивши ефективні стратегії та підходи до формування проектної культури, освітяни та політичні діячі зможуть покращити підготовку майбутніх педагогів до роботи з освітніми вимогами ХХІ століття й озброїти їх навичками й компетентностями, необхідними для сприяння залученню здобувачів освіти, критичному мисленню та навчанню впродовж усього життя.

До того ж значення досліджень у цій галузі виходить за межі прямого впливу на програми підготовки майбутніх педагогів. Вони також сприяють розширенню наукового дискурсу щодо реалізації педагогічних підходів, розробки програм і впровадження освітніх реформ. Отримуючи емпіричні дані про ефективність різних підходів до формування та розвитку проектної культури, науковці сприятимуть зміні освітньої політики та практики як на інституційному, так і на системному рівнях.

Розвідки у галузі формування проектної культури майбутніх педагогів передбачають співпрацю між дослідниками, освітянами й іншими учасниками, що забезпечує міждисциплінарний діалог та партнерство, що має важливе значення для розв'язання складних проблем, які постають перед педагогічною освітою, та сприяння реалізації інновацій у викладанні та навчанні.

Дослідження проблем формування проектної культури майбутніх педагогів сприятимуть вирішенню питань рівності та різноманітності в освіті. Розробляючи інклюзивні та культурно чутливі заходи, науковці можуть забезпечити майбутнім педагогам з різними освітніми потребами доступ до можливостей для розвитку компетентностей, необхідних для ефективного викладання на основі проектів.

Важливо враховувати довгостроковий вплив програм, спрямованих на розвиток проектної культури серед майбутніх педагогів. Тривалі дослідження можуть оцінити стійкість змін у ставленні, переконаннях і практиках майбутніх освітян та дослідити їхній вплив на результати навчання та освітню успішність здобувачів вищої освіти.

У процесі професійної підготовки ключове значення для підвищення якості освіти та сприяння інноваціям в освітній системі має вдосконалення системи формування проектної культури педагогів. Освітняни, які володіють проектною культурою, добре підготовлені до активного залучення здобувачів освіти до реалізації проектів, адаптуються до сучасних освітніх запитів і постійно вдосконалюються в практиках викладання.

Включення методики проектного навчання в навчальні програми підготовки освітян надає їм змогу отримати практичний досвід у розробці, впровадженні та оцінюванні проектних уроків. Завдяки активній участі в проектній діяльності вчителі розвивають такі важливі навички, як робота в команді, комунікація й управління проектами, закладаючи фундамент для формування проектної культури.

Під час навчання необхідно заохочувати майбутніх педагогів до спільних проектів. Командна робота над проектами дає їм змогу обмінюватися ідеями, кращими практиками та навчатися на досвіді один одного. Незалежно від того, чи це групові завдання, наставництво з боку колег, чи спільні дослідницькі ініціативи, розвиток культури співпраці сприяє взаємній підтримці та професійному зростанню серед педагогів [12, с. 201].

Організація воркшопів і семінарів, присвячених проектному навчанню, навчальному дизайну й освітнім технологіям є ще одним важливим напрямом підготовки майбутніх освітян до проектної діяльності. Участь у таких заходах дає їм змогу вдосконалити професійну компетентність, оволодівати інноваційними стратегіями викладання та розуміти нові тенденції в освіті. Інвестуючи в безперервний професійний розвиток, заклади освіти також дають змогу педагогам навчатися впродовж усього життя.

Спонування майбутніх педагогів до рефлексії для оцінки методів викладання та реалізації проектів забезпечує ефективність. Рефлексія дає змогу майбутнім педагогам визначати напрями, які потребують удосконалення, відзначати успіхи й адаптувати свої підходи на основі зворотного зв'язку й самооцінки. Розвиваючи культуру рефлексії, програми підготовки педагогів виховують у них звичку до критичного мислення і самовдосконалення.

Наголошувати на важливості зв'язку проектів в освітньому середовищі з реальними проблемами та контекстами є одним з провідних аспектів майбутньої професійної діяльності. Заохочення здобувачів вищої освіти розробляти проекти, які розв'язують реальні проблеми, залучають зацікавлені сторони, забезпечує навчання на міждисциплінарному підході. Обґрунтовуючи проекти на основі реальних проблем, майбутні освітяни нададуть своїм учням пізнати практичне застосування їхніх знань, умінь, навичок, досвіду, розвинути мотивацію.

Забезпечення доступу вчителів до належних ресурсів, технологічних інструментів та інституційної підтримки сприяє впровадженню ініціатив навчання, заснованих на проектному підході. Сюди може входити доступ до фінансування навчальних матеріалів, технічна підтримка для інтеграції технологій у проекти, а також адміністративна

підтримка для узгодження й оцінювання навчальних планів. Знімаючи бар'єри на шляху реалізації, заклади освіти демонструватимуть схильність до розвитку культури інновацій і досконалості у викладанні.

Створення сприятливого середовища забезпечує відчуття майбутніми педагогами як спроможних ризикувати, експериментувати з новими ідеями та застосовувати творчий підхід у своїй викладацькій практиці. Заохочувати здобувачів вищої освіти виходити за межі зони комфорту, випробовувати інноваційні підходи та вчитися як на успіхах, так і на невдачах – важлива передумова формування проєктної культури. Розвиваючи культуру ризику та креативності, заклади освіти сприяють створенню середовища для постійного вдосконалення та інновацій в освіті.

Особливу увагу слід звернути на роль менторства у формуванні проєктної культури майбутніх педагогів. Створення програм наставництва, у межах яких досвідчені педагоги спрямовують і підтримують учителів-початківців у впровадженні проєктної методики в їхню практику, можуть значно прискорити розвиток проєктної культури. Менторство дає структуровану змогу освітянам вчитися у досвідчених професіоналів, отримати уявлення про ефективні стратегії викладання та конструктивний зворотній зв'язок щодо їхніх проєктів.

Інтеграція технологій сприяє подальшому формуванню проєктної культури серед майбутніх педагогів. Освітні технологічні інструменти та платформи пропонують інноваційні шляхи для полегшення співпраці, управління проєктами й обміну знаннями між освітянами. Використовуючи технології, учителі можуть отримати доступ до безлічі ресурсів, спілкуватися з колегами в усьому світу та залучати здобувачів освіти до інтерактивного проєктного навчання [13, с. 50].

Налагодження партнерських відносин із зовнішніми стейкхолдерами, такими як бізнес, некомерційні організації та представники громадськості, може збагатити досвід навчання за технологією проєктування як для педагогів, так і для здобувачів освіти. Співпраця із зовнішніми партнерами надає майбутнім вчителям доступ до реального досвіду, ресурсів та автентичних проєктних можливостей, що підвищує актуальність і вплив їхніх проєктів.

Зрештою формування проєктної культури серед педагогів – це безперервний процес, який вимагає постійної підтримки, професійного розвитку й інституційної прихильності. Надаючи пріоритет формуванню та розвитку проєктної культури в програмах підготовки майбутніх педагогів у ЗВО, розвивається критичне мислення та навички співпраці в аудиторії, що зрештою сприятиме цілісному розвитку й успіху здобувачів освіти.

Висновки

Отже, аналіз поточного стану формування проєктної культури у ЗВО свідчить про багатоаспектність цього процесу. У той час, як деякі заклади досягають успіху в інтеграції проєктного навчання у свої програми та формуванні активної проєктної культури, інші стикаються з проблемами, пов'язаними з розробкою навчальних планів, підвищенням кваліфікації викладачів, ресурсними обмеженнями й організаційною культурою. Для того, щоб сприяти масовому впровадженню проєктної культури та формуванню у випускників навичок і мислення, необхідних для успішного розвитку в професійному середовищі, що постійно розвивається, необхідно реалізовувати узгоджені зусилля всіх зацікавлених сторін на різних рівнях, включно з адміністрацією, викладачами, здобувачами вищої освіти та партнерами.

Методика формування проєктної культури майбутніх педагогів у ЗВО є складним і багатогранним процесом, що поєднує теорію і практику, технологію і співпрацю, а також відповідність реальним умовам життя. Залучаючи майбутніх педагогів до справжнього

проектного навчання, методика забезпечує формування у них навичок, установок і знань, необхідними для успішної роботи в умовах освітнього середовища, що постійно розвивається, і внесення суттєвих змін у навчання і життя здобувачів освіти.

Отже, методика формування проектної культури майбутніх фахівців у закладах вищої освіти – це комплексний та інтегрований підхід, який охоплює теорію, практику, технологію, співпрацю, лідерство та наукові дослідження.

Дослідження процесу формування проектної культури майбутніх педагогів під час професійної підготовки є напрямом, що активно розвивається і має далекосяжне значення для педагогічної освіти, освітньої практики та політики. Завдяки критичному оцінюванню різних стратегій і заходів науковці можуть сприяти поглибленню знань і покращенню освітнього досвіду як для викладачів, так і для здобувачів вищої освіти. Завдяки співпраці та відданості науково обґрунтованій практиці можна вдосконалювати розуміння того, як розвивати проектну культуру серед майбутніх педагогів і сприяти розвитку творчих, зацікавлених, ефективних і конкурентоздатних освітян.

Список використаних джерел

1. Бахмат Н. В. Проектування процесу підготовки майбутніх менеджерів соціокультурної діяльності в умовах інформаційно-освітнього середовища закладу вищої освіти. *Психолого-педагогічні проблеми сучасної школи: збірник наукових праць*. 2019. № 2. С. 14-21. DOI: <https://doi.org/10.31499/2706-6258.2.2019.178451>
2. Bakhmat N., Popadych O., Derkach L., Shvardak M., Lukashchuk M., Romanenko V. Using Information Technologies to Train Today Teachers in the Educational Environmen. *Revista Românească pentru Educație Multidimensională*. 2022. № 14 (2). P. 479 – 499. DOI: <https://doi.org/10.18662/rrem/14.2/591>
3. Чайковська Г. Б. Формування компетентностей сталого розвитку в процесі фахової підготовки майбутніх вчителів початкової школи. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Педагогіка*. 2022. № 1 (1). С. 72 – 80. DOI: <https://doi.org/10.25128/2415-3605.22.1.9>
4. Япринець Т., Келемеш А., Петраш Р. Формування проектної компетенції майбутніх викладачів професійної освіти у процесі фахової підготовки. *Українська професійна освіта*. 2022. № 12. С. 121-127. DOI: <https://doi.org/10.33989/2519-8254.2022.12.279048>
5. Потапчук О. І. Особливості проектної діяльності студентів в навчальному процесі закладів вищої освіти. *Молодь і ринок*. 2019. № 2 (169). С. 59 – 63. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2019.162724>
6. Bakhmat N, Ustymenko O, Nikolenko L, Chernova T, Olyanych V. Theoretical and methodological analysis of modern educational phenomena: Gamification, digitalization. *RPGE*. 2023 №27 (2). pp. 1 – 15. Doi: <https://doi.org/10.22633/rpge.v27iesp.2.18383>
7. Іванова Н. Педагогічні умови формування проектної компетентності майбутніх фахівців з інформаційної, бібліотечної та архівної справи. *Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи*. 2019. № 2 (16). С. 67-75. DOI: [https://doi.org/10.35387/od.2\(16\).2019.67-75](https://doi.org/10.35387/od.2(16).2019.67-75)
8. Бляшевська А., Дмитренко Н., Федорець М. Проектна діяльність у системі формування рідномовної та іншомовної комунікативної компетентностей майбутніх фахівців початкової освіти. *Іноватика у вихованні*. 2021. № 2 (13). С. 116-126. DOI: <https://doi.org/10.35619/iiv.v2i13.337>
9. Бахмат Н. В. Суб'єктні властивості майбутнього педагогічного працівника у системі професійної підготовки. *Науковий вісник Мукачівського державного університету*.

- Серія: Педагогіка та психологія. 2020. № 1 (11). С. 56-60. DOI: 10.31339/2413-3329-2020-1(11)-56-60
10. Козленко В. Г. Зміст та структура проектної культури майбутнього педагога. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. 2022. № 207. С. 159-163. DOI: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2022-1-207-159-163>
11. Козленко В. Г. Феноменологія проектної культури педагога. *Соціальна робота та соціальна освіта*. 2023. № 2 (11). С. 220-226.
12. Чорнунь С. М. Обґрунтування структури проектно-технологічної культури майбутніх викладачів ЗПТО. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. 2020. № 188. С. 197-202. DOI: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2020-1-188-197-202>
13. Bakhmat N., Burenko M., Krasnov V., Olianych L, Balashov D., Liulchak S. Role of e-learning environments in training applicants for higher education in the realities of large-scale military aggression. *Revista Eduweb*. 2022. № 16 (4). P. 42–51. DOI: <https://doi.org/10.46502/issn.1856-7576/2022.16.04.4>